

„Bocian? Dla mnie nie przeszkadza!”,

czyli jak projekt ochrony bociana
białego wpłynął na mieszkańców
terenów realizacji projektu.

Jakub Związek

...a oficjalnie:

Ocena wpływu społeczno-gospodarczego działań realizowanych w ramach projektu „Ochrona bociana białego w dolinach rzecznych wschodniej Polski” LIFE15 NAT/PL/000728 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo.

Metodologia – czyli, co chcieliśmy zobaczyć

Cel badania i obszary badawcze (ochrona środowiska, potrzeby mieszkańców, udział w projekcie, znajomość PTOP/bocian, znajomość projektu)

Koncepcja badawcza

2 etapy badania – 2017/2019

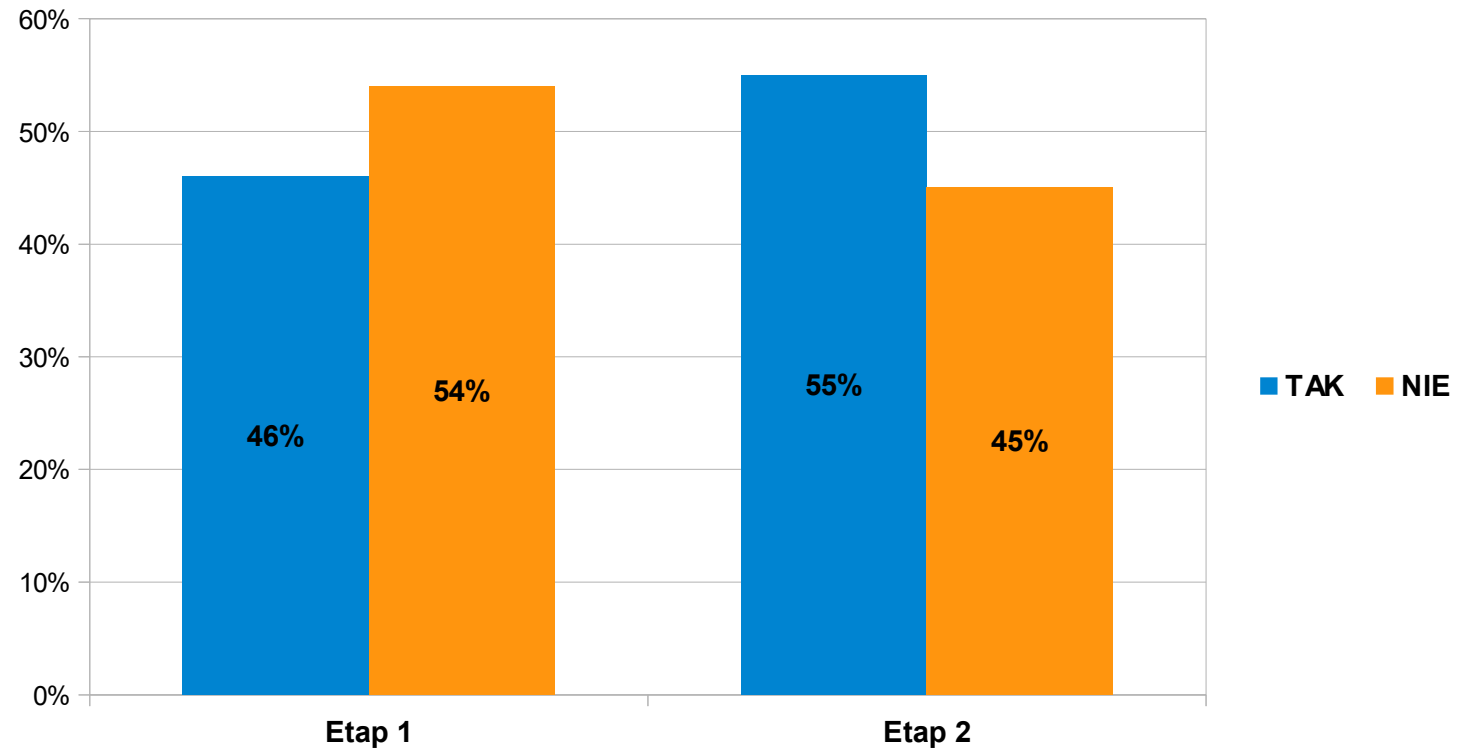
Narzędzia badawcze – desk research, panele ekspertów, wywiady

Z kim rozmawialiśmy?

II etap badania

Obszar Natura 2000	Częstość
Dolina Omulwi i Płodownicy	20
Ostoja Biebrzańska	20
Dolina Górnej Narwi	20
Dolina Dolnego Bugu	20
Suma	80

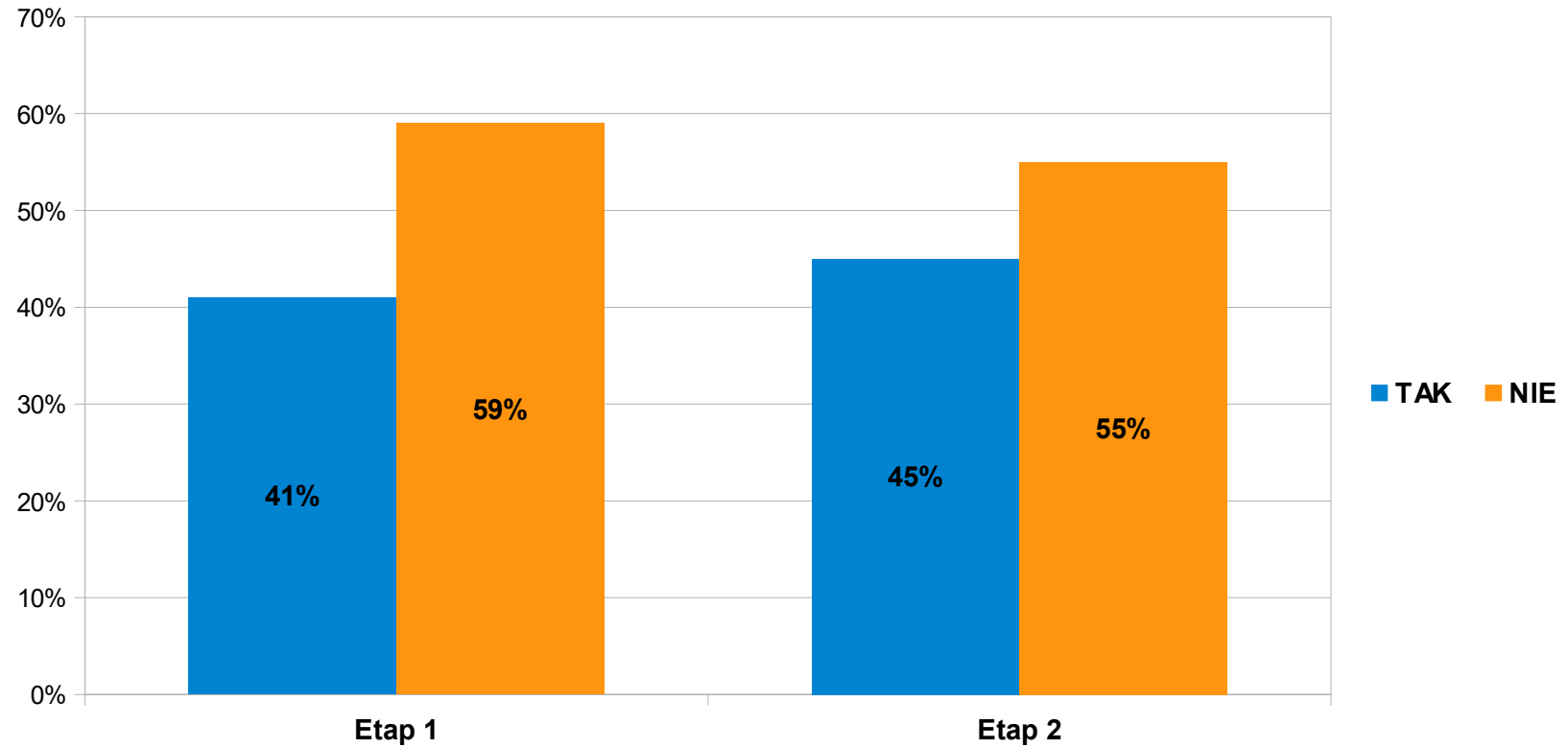
**Czy slyszal Pan/i o dzialaniach zwiqzanych
z ochronq przyrody w okolicy?**

Wypowiedzi mieszkańców

- *A przyjeżdżają tu czasami, spisują bociany. W tym roku 3 młode chyba były, nawet nas też pytają czasami.*
- *Jeździli tu i coś robili, ale ja nie wiem co.*
- *Tu jest wszystko pod ochroną, jest Natura 2000, cały czas coś tu robią z przyrodą.*
- *Coś na łąkach jest, jest jakiś ptak i oni tu przyjeżdżają. Jest ochrona. Natura 2000.*
- *Tu dolina jest chroniona, opiekują się, trawy koszą. Bociany mamy.*
- *Ornitologowie tu przyjeżdżają, ptaki liczą, coś pewnie jeszcze robią.*

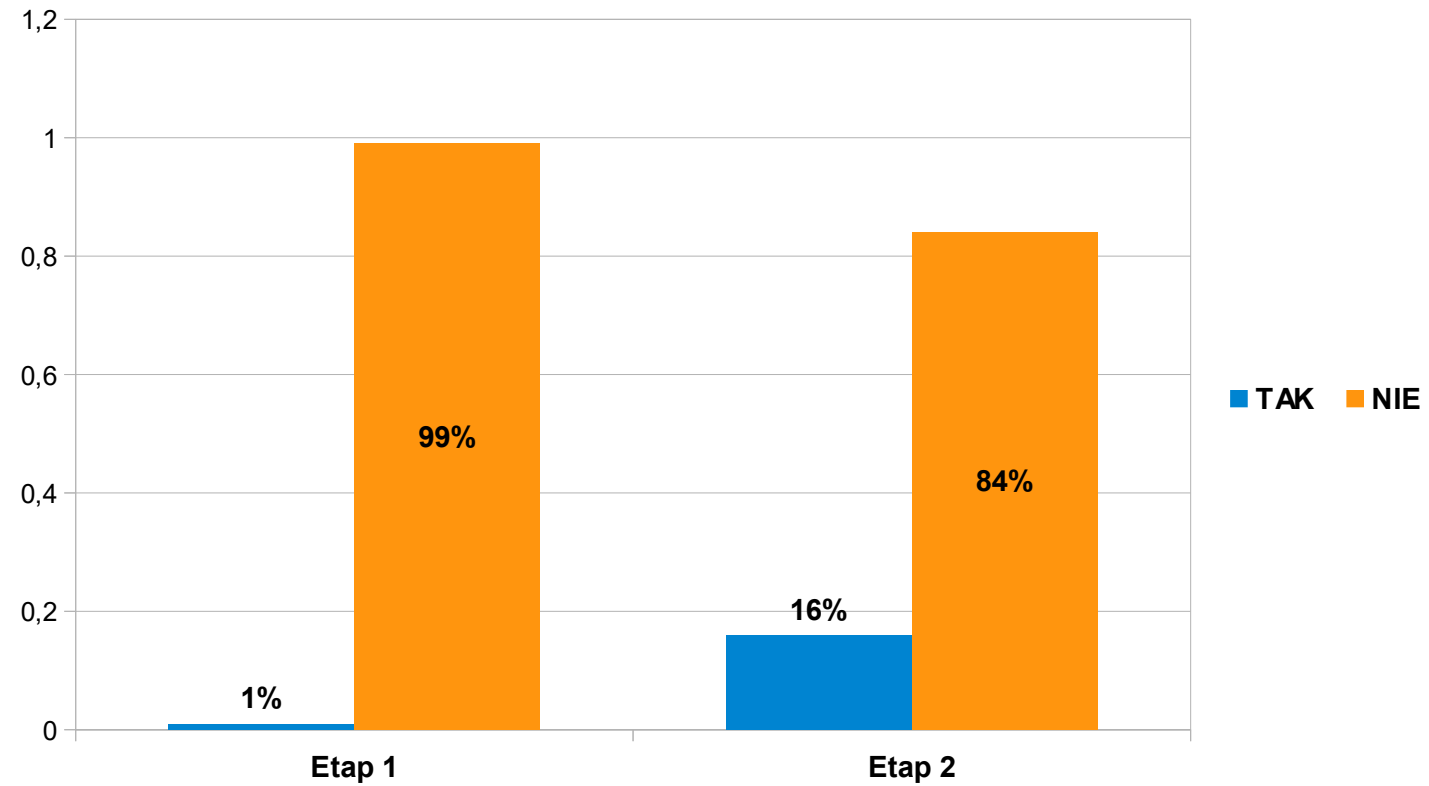
Czy slyszal Pan/i o projekcie ochrony bociana bialego?

Wypowiedzi mieszkańców

- *U sąsiada słup postawili.*
- *Mąż się przejmował, że stodoła się zapadnie, bo gniazdo to już wielkie było, ważyło kilkaset kilo. Przyjechali tu i przenieśli, słup postawili.*
- *Były tu bociany. Ktoś chodził i spisywał z tego Towarzystwa, gdzie jest postawić. Wcześniej gniazdo na chlewie było.*
- *Widziałam, jak tam stawiali słupy w Brzezinach. Dużo jest i bociany są!*

**Czy zetknął/zetknęła się Pan/i z działaniami promocyjnymi
związanymi z projektem?**

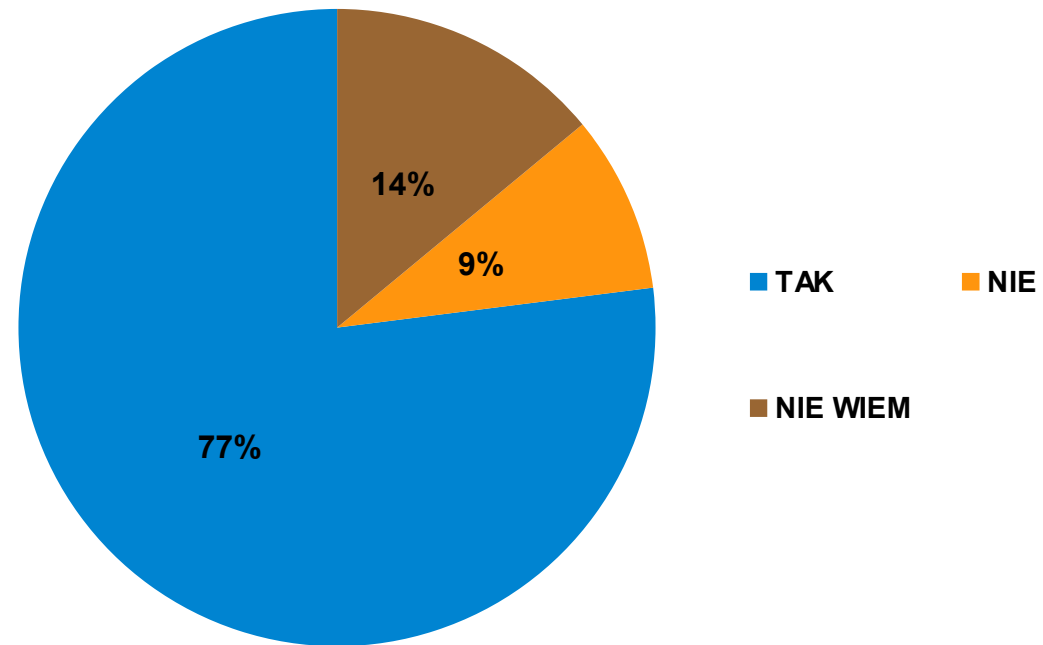

Udział w projekcie

- *Były na domu i brudziły. Widziałam, jak w Brzezinach takie słupy stawiali i poszłam spytać. Wszystko dobrze było. Były już w tym roku, tylko chyba młodych nie było.*
- *Były bociany, ktoś chodził i spisywał, gdzie postawić. Wcześniej było gniazdo na stodole, teraz na słup przeniesione.*
- *Było na stodole gniazdo. Ja nie mam nic przeciwko, żeby było nowe*
- *Jak była okazja, żeby przenieść, to czemu nie skorzystać?*
- *Chcieliśmy przenieść platformę ze starego domu, bo chcieliśmy go rozebrać. Wielkie gniazdo, było niebezpiecznie. Bociany są i dzieci mają, co oglądać. Czeka się na wiosnę!*

Ochrona przyrody

Czy tego rodzaju projekt jest potrzebny?

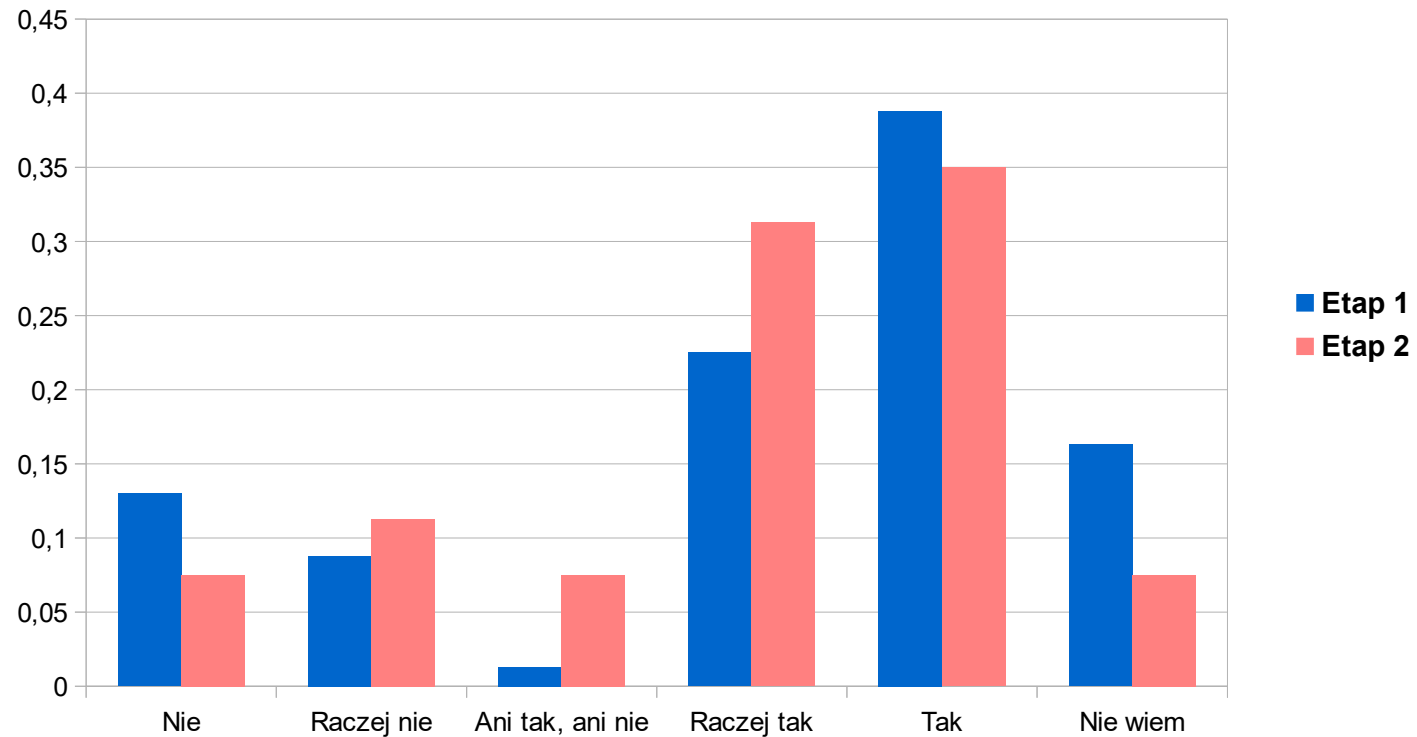

Ochrona przyrody

- *Bocian jest, był i będzie. Jak ptaków nie będzie, to i nas nie będzie, niczego nie będzie. To trzeba chronić.*
- *Niech ich jak najwięcej będzie. Cieszy się człowiek na wiosnę, wypatruje. Wnuczki przyjeżdżają, to pytają, wołają „Babcia, babcia, są już?”*
- *Wrócić do przyrody, to cholerne niekoszenie traw. Kiedyś się kosiło. Bataliony, czajki – była masa! W szuwarach nic się nie trzyma.*
- *Tutaj nie. Zależy jak inni do tego podchodzą, czasami żabka ważniejsza niż człowiek.*
- *Może i potrzebne, ale nie za dużo. Trzeba też z ludźmi rozmawiać. Tu np. często zalewa, nic nie można zrobić, bo Natura 2000.*
- *Tu jest oaza w skali kraju, trzeba to zachować za wszelką cenę.*

Wpływ na ochronę przyrody

Czy ma Pan/i wpływ na ochronę przyrody?

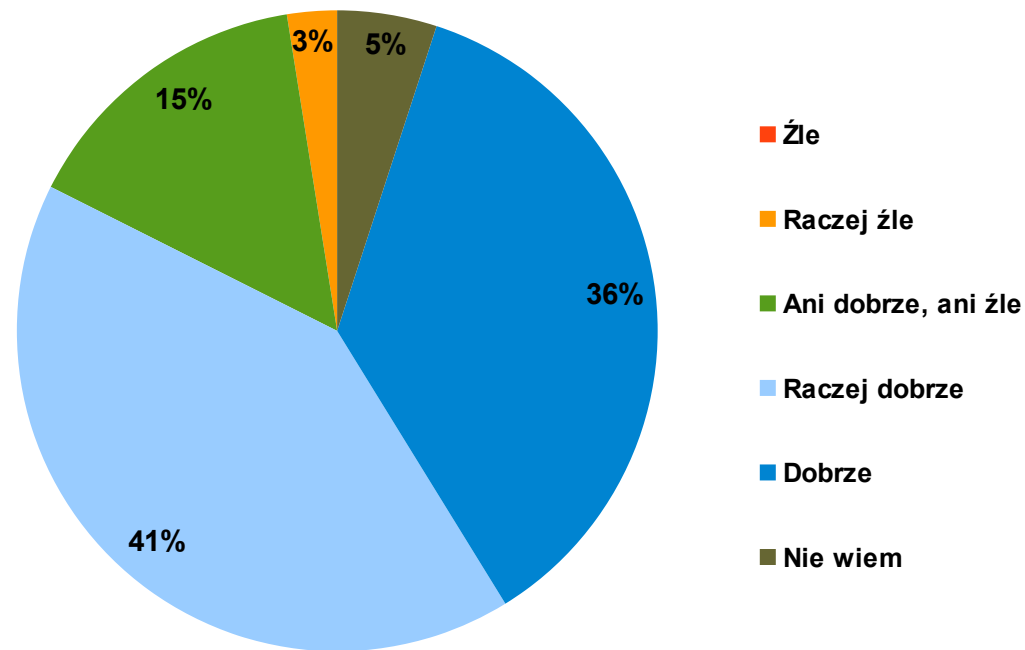

Wpływ na ochronę przyrody

- *Ja na przykład widzę nawet marniejące rośliny pod lasem, to je podlewam.*
- *Miejscowi się pilnują, z przyjezdnymi jest problem, śmieci potrafią do rowu wyrzucić. Ostatnio była akcja, mieszkańcy się zorganizowali i sprząkali nad rzeką.*
- *Nie palę syfem, śmieci do lasu nie wyrzucam.*
- *Ptaki się zimą dokarmia, karmniki buduje.*
- *Sam bociana uratowałem, całą zimę odchowalem.*
- *Zgłaszać, jak coś się dzieje. Dokarmiać. Pilnować. Dbać.*

Stan środowiska przyrodniczego

Jak ocenia Pan/i stan zachowania najbliższego środowiska przyrodniczego w okolicy?

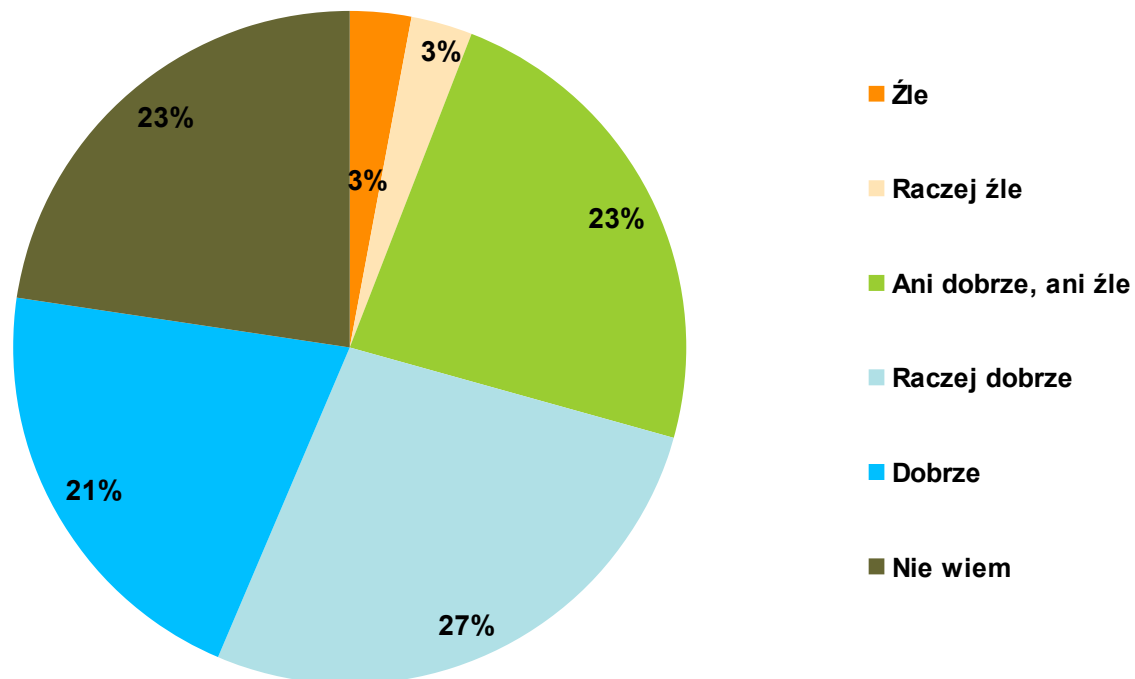

Problemy przyrodnicze

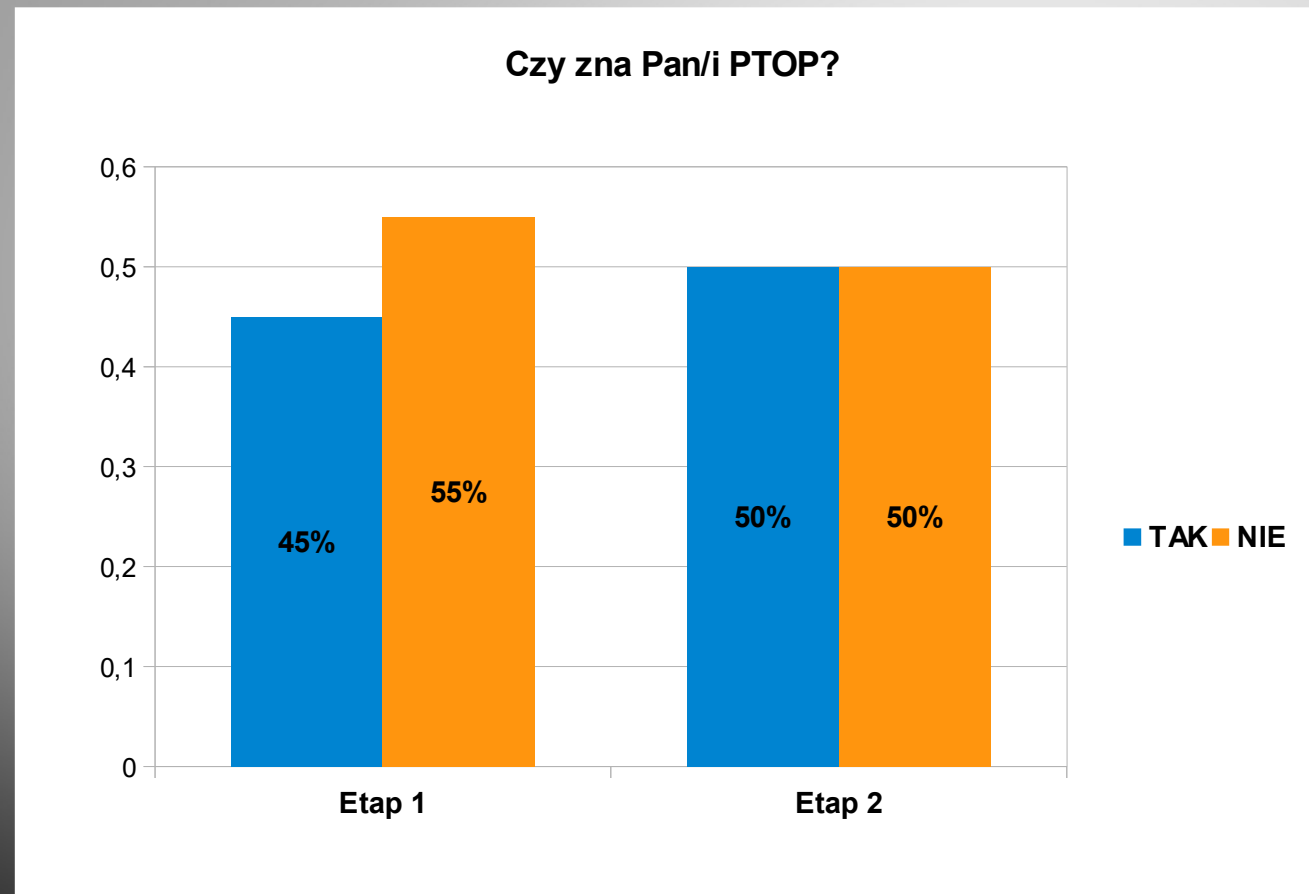
- *Tu nie ma żadnych problemów.*
- *Dziki. Łosie. Susza. Żurawie też w kukurydzy. Sodomę robią*
- *Ekologów pogonić.*
- *Zarośnięte wszystko, kiedyś wszystko było wykoszone, użytkowane.*
- *Ludzie śmieci wyrzucają do lasu, plastikami palą w piecach, to już jest taka mentalność i bardzo trudno to zmienić. Powinno się edukować, a jak nie działa, to karać.*
- *Szambo do rzeki idzie. Wodę sobie z rzeki ciągną na podlewanie.*
- *Ocieplenie klimatu. Na świecie jest coraz gorzej, organizacje muszą się tym zajmować jak najwięcej.*
- *Pszczoł szkoda, jak słyszę, jak padają od oprysków.*
- *Bobry. Mówią też, że towarzystwo ochrony przywiozło wilki, co gryzą cielaki na łące. Ja tylko słyszałem.*
- *Kłusownictwo. W lesie, na rzece.*

Stan środowiska przyrodniczego

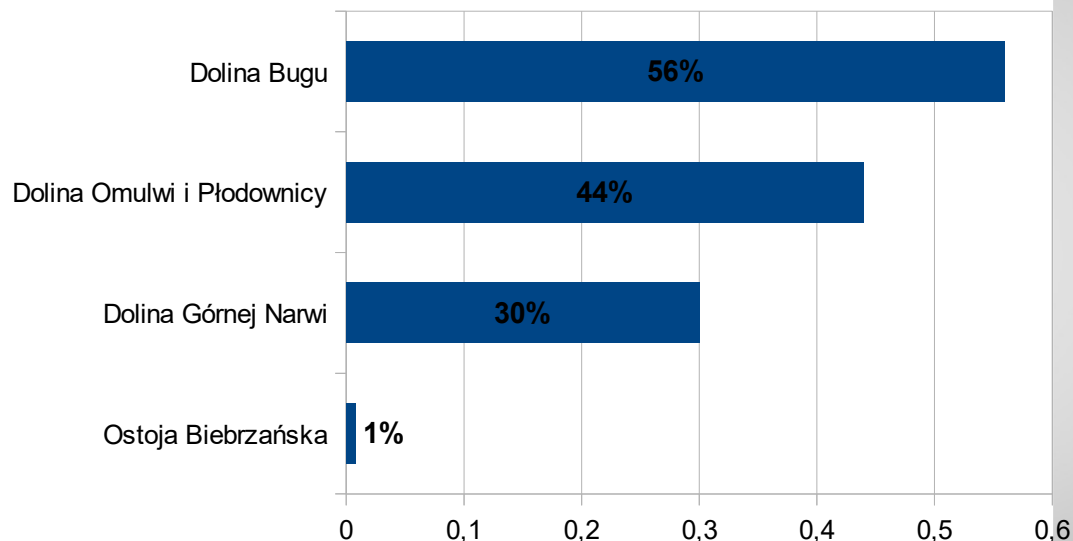
Jak Pan/i ocenia życie w pobliżu obszaru NATURA 2000?

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

**Procent osób, które NIE brały udziału w projekcie,
a znają PTOP**

- *Panie przyjeżdżają. Zdjęcia robią. Pozabezpieczali linie, słupy zrobili, mniej ptaków ginie.*
- *Wszystko dobrze, nie było żadnych problemów, wszystko szybko i sprawnie.*
- *Raz nie przyjechali, jak zgłaszałam problemy. Dawno temu to było, nie wiem, jak teraz.*
- *Dla mnie na piątkę.*

Bocian

- *Dla mnie nie przeszkadza. Problem tylko jak brudzą dach.*
- *Bardzo dobrze, że są. Wnuczki przyjeżdżają i patrzymy na nie. Sama patrzę, ile jest młodych co roku.*
- *To jest symbol Polski, nasz ptak, tradycja, dlatego tym bardziej trzeba go chronić.*
- *Przyjemnie, jest na co popatrzeć!*
- *Bocian był, jest i będzie.*
- *To jest ozdoba dla wsi. Prawie wszystkie ludzie lubią i dbają o nie.*
- *Sam kiedyś takiemu ptakowi pomogłem.*

Samorządy

Instrukcja postępowania z rannymi bocianami

1 Pisklę poza gniazdem najprawdopodobniej zostało z niego wyrzucone. Nie wkładaj go z powrotem, pisklę powinien obejrzeć weterynarz. Ptaka należy dostarczyć do najbliższego ośrodka rehabilitacji.

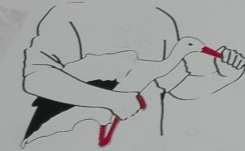
2 Młode same na gnieździe – późne legi. Młode przed wylotem często są pozostawiane same na wiele godzin. Przed podjęciem interwencji konieczna jest obserwacja i upewnienie się czy dorosłe faktycznie nie przylatują do gniazda.

3 Przed odłowem rannego bociana zaplanuj: miejsce przetrzymania ptaka do czasu transportu, pomoc medyczną, bezpieczny transport, kontakt ze specjalistyczną placówką, która przyjmie rannego ptaka.

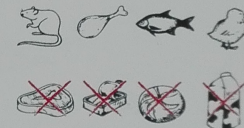
4 Nigdy nie pochylaj się nad bocianem o niezabezpieczonym dziobie! Chwyć za dziób i delikatnie przyciśnij ptaka do ziemi. Prawidłowy sposób przenoszenia bociana: zabezpiecz dziób nie zakrywając nozdrzy, unieruchom skrzydła i nogi.

5 Pierwsza pomoc to bezpieczny transport bociana i ograniczenie dalszych urazów. Leczenie lub w nierokujących przypadkach (obustronne złamania nóg lub kości ramiennych, obustronna utrata wzroku) decyzję o eutanazji podejmuje weterynarz.

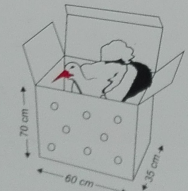
6 Rozdrobniony i namoczony w wodzie pokarm podaj w misce. Odpowiedni pokarm: tłuczone skrzydła kurze z kośćmi (bez skóry), jednodniowe kurczęta, ryby słodkowodne, nieotrute myszy domowe, szczury. Produkty zabronione: podroby (np. wątroba), wędliny, produkty zbożowe, słościce, mleko, ryby morskie.

7 Bocian nie jest zwierzęciem domowym. Przechowywać można tylko rannego bociana w przypadku udzielenia pierwszej pomocy. Ranny lub osłabiony ptak powinien wracać do zdrowia i samodzielności w odpowiednich ośrodkach rehabilitacji zwierząt.

8 Nie karm bociana przed przewozem. Podłoże transportera nie może być śliskie. W jednym kartonie może być jeden bocian. W przypadku złamań kończyn dolnych wypełnij transporter do połowy wysokości miękkim materiałem, np. sianem, kulkami z papieru. Pisklęta możesz przewozić w mniejszych kartonach, pamiętaj, że komfort cieplny piskląt to ok. 30 °C.

9 Każdego roku odnotowuje się przypadki zmiotania bocianów. Ptaki radzą sobie bez pomocy człowieka, chłód nie stanowi dla nich zagrożenia. Prawo nie pozwala na chwytanie zdrowego ptaka. Interwencji wymagają wyłącznie osobniki ranne i osłabione (jeżeli ptak krwawi, ku leje, powlóczy skrzydłem, nocuje na ziemi).

Dziękuję za uwagę!